

Ese de dóve ori in septemana:
Joi-a si Dominec'a.

Pretiulu de prenumeratiune:

pre annu intregu . . . 6 fl. v. a.
„ diumetate de annu . . . 3 fl. v. a.
„ patrariu de annu . . . 1 fl. 50 cr.

Pentru Romani'a si strainetate:

pre annu intregu . . . 9 fl. v. a.
„ diumetate de annu . . . 4 fl. 50 cr.

LUMINA.

Fóia bisericesca, scolastica, literaria si economica.

Correspondintiele si banii de prenumeratiune se se adreseze de a dreptulu: Redactiunei „Lumina” in Aradu, cancelari'a episcopésca. Pentru publicatiunile de trei ori, ce continu cam 150 de cuvinte (spatiu de 20 sire garmond) tacs'a e 3 fl.; pana la 220 de cuvinte 4 fl. éra mai sus 5 fl., intielegendu-se intr' aceste sume si timbrulu. — Pretiulu publicatiunilor se se anticipe

Organu oficiale alu eparchiei romane gr. or. aradane.

PARTE OFICIALE.

Nru. 34. A. E. M.

PROCOPIU

din mil'a lui Dumnedieu dreptcredintiosu Archiepiscope alu Transilvaniei si Metropolitu alu romaniloru greco-orientali din Ungari'a si Transilvani'a; consiliariu intimu de statu alu Maiestatei Sale cesaro-regesci si apostolice.

Iubitului cleru si poporu din eparchi'a Aradului; daru si pace dela Dumnedieu Tatalu si Domnulu nostru Isusu Cristosu!

Sub impresiuni dureróse v'amu facutu cunoscutu prin harthi'a Nóstra din 10²⁸. Septembre 1873. Nr. 202. A.E.M. despartirea nóstra de eparchi'a Aradului, carea cu darulu lui Dumnedieu o am pastoritu mai bine de 20. de ani, pana ce urmà redicarea Nóstra la demnitatea de Archiepiscope si Metropolitu; acum cu bucuria venimu a Vi anuncia voue Iubitu cleru si poporu din eparchi'a Aradului! cà scaunulu episcopescu alu eparchiei vóstre, veduvitu cu indepartarea Nóstra de acolo, se afla deplinitu éراس; pentrucà sinodulu eparchiei Aradului convocatú la Aradu pe 11. Novembre 1873. dupa normele statutu-lui organicu si-a alesu de episcopu pre archimandritulu si vicariulu episcopescu din aceeași eparchia, Preacuviosulu Parinte Mironu Romanulu; apoi numai decátu preasantitulu sinodu archierescu adunatu totu acolo la 13. Novembre 1873. censurandu alegerea sinodului eparchialu, si supunendu pe alesulu la esamenu canonicu, — a incuviintiatu prin votulu seu acésta alegere; ér Maiestatea Sa cesarea si apostolico-regésca, gloriosulu Dominoriu alu nostru Franciscu Iosifu I. s'a induratu prin resolutiunea preanalta din 7. Decembre 1873. preagratiunsu a intarí alegerea numitulu archimandritu de episcopu alu diecesei aradane; si dupa tóte acestea acelasi archimandritu Mironu Romanulu, prin Noi cu impreunalucrare a Preasantitulu Domnu episcopu diecesanu alu Caransebesiului Ioanu Popasu sub sant'a liturgia celebrata in biserica catedrala metropolitana din Sibiu, Dumineca in 13. a lunei curinte, dupa ronduiéla santei nóstre biserici s'a chirotonitu de archiereu, si in puterea gramatei Nóstre metropolitane inmanuate lui si, s'a investiatu cu jurisdictiune episcopésca in eparchi'a Aradului.

Ca metropolitulu vostru legiuitu cu bucuria si cu deplina multumire vi aducem acést'a la cunoscintia sciindu: cà cu asemenea bucuria si multumire ve-ti imbratisiá si voi toti pre alesulu vostru, pre Preasantitulu Domnu episcopu alu Aradului Mironu Romanulu, carele in puterea darului primitu, si conformu promisiunei si juramentului depusu in faci'a bisericii, are sè guverneze apostolesce in Domnulu eparchi'a de Dumnediu scutita a Aradului si a pasce turm'a lui Cristosu, nisundu cu tóta puterea si

resignatiunea: ca lumin'a lui asia se lumineze naintea ómeniloru, ca vedjendu faptele lui celea bune, sè preamarésca pre Tatalu nostru celu din ceriuri.

Inca ve vestimu Iubitiloru! cà pentru introducerea noului vostru episcopu diecesanu in eparchi'a sa, Noi cu privire la §. 105. din statutu organicu, pre archimandritulu si vicariulu Nostru archiepiscopescu de aicia, Preacuviosulu si Preacinstitu parinte Nicolau Pope'a l'amu denumitu de mandataru alu Nostru metropolitau, cu insarcinare: ca pre nou-chirotonitulu episcopu alu Aradului, Preasantitulu Domnu Mironu Romanulu, la terminulu care prin contielegere l'amu pusu pe Duminec'a lasatulu de carne, adeca pe 3. Februaru vechiu a. c. se-lu introduca solenelu in eparchi'a sa, dandu cetire in biserica catedrala din Aradu gramatei Nóstre metropolitane la inceputulu santei liturgii; la carea solenitate dar' ve poftimu, ca dupa cuviintia se ve infatisiati câtu se póte mai multi din rondulu preotimei si alu poporulu eparchialu, spre a vi manifestá in persóna iubirea si alipirea, indetorat'a reverintia, supunere si ascultare catra noulu vostru archipastoriu.

In fine poftimu si indrumamu pre onorat'a preotime parochiala si pre toti crestinii nostri din tóte partile eparchiei Aradului: ca in santele rugatiuni se póménésca pre noulu seu episcopu diecesanu Preasantitulu Archiereu Mironu, si in tóte trebile duchovnicesci, unde se cere vre-unu svatu, indreptare, judecata séu deslegare, catra acelasi legiuitu episcopu diecesanu sè se intórca; impartasindu-Ve Noi tuturoru binecuventarea Nóstra archierésca!

S'a datu in Resiedinti'a Nóstra archiepiscopo-metropolitana din Sibiu, la 15. Ianuaru 1874.

Suspomenitulu smeritu
Archiepiscope si Metropolitu
Procopiu Ivacicoviciu.

Nr. 84. Plen.
1874.

Cerculariu

catra tóte oficiele protopresviterali ce apartienu la Consistoriulu aradanu.

Charti'a mitropolitana a Escelentiei Sale Domnului Archiepiscope si Metropolitu adresata cu datulu 15. Ianuaru a. c. numerulu 34. A.E.M. catra clerulu si poporulu din eparchi'a acést'a a Aradului, prin carea se face cunoscuta alegerea, chirotonirea si investitur'a noului nostru episcopu, Preasantitulu Domnu Mironu Romanulu prin acést'a se comunica cu tóte oficiele protopresviterale spre cunoscintia, acomodare si publicare in respectivele tracturi protopresbiterale.

Aradu, 17. Ianuaru 1874.

Consistoriulu Aradului
gr. or. plenariu.

La toti asesorii consistoriali.

Pentru participarea la actulu introducerii Pea Santiei Sale Domnului Episcopu *Mironu Romanu* in Eparchia, si pentru pertractarea obiectelor cuprinse in circuliulu din 2 Noemvre 1873 Nr. 1437, si a celorlucur de atunci in coci, Consistoriulu plenariu este convocatu pe 3 Februaru si dilele urmatórie 1874 st. v.

Aradu, 17. Ianuariu 1874.

Secretariatulu consistorialu.

PARTE NEOFICIALE.

In 17 a. c. Prea Santi'a Sa Domnulu episcopu Mironu Romanu cu trasur'a de médiadi sósí la Aradu; din acestu incidente Consistoriulu eparchialu, intrunitu pe diu'a de 16. l. c. in siedintia plenaria, s'a constituitu de permanentu pana la sosirea Preasantiei Sale, pre carele si la gara si la resiedintia l'a primitu in corpore, cu care ocaziune la gara a vorbitu protopresviterulu Meletiu Dregheciu, éra la resiedintia Ioan P. Deseanu; mai de parte a fostu salutatú din partea comunei dela biserica catedrala la gara prin presiedintele comitetulu parochialu Demetriu Bonciu, éra la resiedintia prin paroculu si asesoru consistorialu Ioanu Rusu.

Hirotonirea noului episcopu.

Actulu hirotonirei Ilustratii sale nou alesulu episcopu alu Aradului *Mironu Romanu* s'a inceputu éri dupa médiadi, la 3 óre in capel'a metropoliei de aici, cu vecerni'a cea mica. Dupa ronduiel'a prescria pentru hirotonirea noului episcopu, in midiloculu bisericeí érá o mésa, de asupr'a ei crucea si evangeli'a cu doue lumini aprinse, o iága cu vinu rosíu, trei pahare si unu taiériu cu trei prescuri. Langa mésa érau trei scaune: doue pentru Ierarchii bisericeí romane Procopiu si Ioanu. alu treilea scaunu pentru noulu episcopu alu Aradului. La finea vecerniei dupa otpustu archidiaconulu si unu protodiaconu esindu din altariu si cadindu de trei-óri pre alesulu episcopu, i adusera vestea serbatoréscain urmatórele:

„Preasantitulu nostru stapanu, archiepiscopu si mitropolitu Procopiu, si preasantitulu sinodu archierescu ascultandu votulu clerulu si poporulu eparchieí Aradului, Te au alesu, ér Maiestatea Sa cesaro-regésca apostolica, prea induratuлу nostru imperatu si rege Franciscu Iosifu I-ulu Te-a intaritu pre Preacinsti'a Ta de episcopu alu eparchieí celei scutite de Ddieu a Aradului, Oradii-marii, Ienopolei si a Halmagiului precum si a partiloru anecsate din banatulu Temisiorii“.

Nou alesulu episcopu la aceste esindu din scaunulu unde stá, intr'o mica indepartare naintea usiloru imperatesci respunse: „Domnulu este tari'a mea si ajutoriulu meu; dreptu aceea me plecu etc. etc. si asia primescu vestea acést'a, si neavendu in contr'a ei nemicu, promitu serbatoresce: cá' voiu pazi cu tóta inim'a si potetea mea turm'a lui Cristosu din eparchi'a Aradului si voiu investia cuvintele Domnului si voiu laudá numele lui, cáci a aceluia este laud'a, marierea etc. etc.

Dupa acestea Archiereii si alesulu episcopu ocupara locu la mésa, si diaconii cetindu polihrónele pentru sanitatea Imperatului, a Mitropolitulu, a Archiereiloru, a celui alesu de episcopu, a clerulu si a poporulu, — toti trei la fiesce-care polihronu gustara din prescura si beura din vinu, éra corulu cantá intru multi ani; dupa finirea acestor'a binecuventandu Metropolitulu poporulu, vecerni'a cea mica s'a terminatu.

Vecerni'a cea mare cu priveghierea s'a inceputu mai tardiu la 5. óre; la care a pontificatu Prea Santi'a sa parintele episcopu alu Caransebesiulu cu o asistintia cuvenita de preoti.

Sant'a liturgie si-a luatú inceputulu Dumineca la optu óre si diumetate.

Colónele acestui diariu nu suntú de ajunsu, ca sè póta contiené rar'a acést'a solenitate in totalitatea ei. Aceea ce la maretulu actu alu hirotonirei multu a atrasu atentiunea publiculu crestinu coadunatu in numeru fórté mare, este predarea cárjei archipastorale, la care parintele Archiepiscopu si Metropolitu amintindu eparchi'a Aradului — fu biruitu de afectulu durerosu alu aducerii aminte intr'o mesura, ce stórselacremi din ochii multor'a; mai multu insa decátu tóte sunt cuvintele serbatoresci ale nou santitulu episcopu; caracteristice si pline de insemnatate sunt aceste cuvinte; ele ne indreptatescu la sperantia si prospectele cele mai bune in viitoriu facia de noulu capu alu diecesei nóstre aradane.

In momentulu acést'a serbatorescu—dise noulu prelatu — celu mai insemnatú din tóta viéti'a mea, candu anteiasi-data stau in midiloculu casei lui Ddieu imbracatu cu darulu archierescu; candu stau de facia cu preasantiti parinti ierarchi ai bisericeí nóstre, cari prin incredere, si prin lucrarea preasantulu Duchu mi-au pusu pe umeri sarcin'a archiereésca; candu me affu in midiloculu preotimei si a poporulu, carele doresce a vedé inflorirea santei nóstre bisericeí si tiene contu la mult'a concuclerare din partea mea: nu ar fi dóra nici o mirare Preasantiloru parinti! Venerabililoru si iubitoru frati! déca eu in locu de a poté graí ceva in acést'a santa adunare, asiu stá aici uimitu si coplesitu de grelele ingrigiri ale sarcinei archieresci, ce o am primitu pe debilií mei umeri sub sant'a liturgia de astadi.

Déca totusi intre grelele mele ingrigiri mi-potu redicá graiulu, spre a-mi justificá in câte-va cuvinte consciintia, cu carea m'am supusu la acést'a sarcina grea: putinti'a acést'a de a graí de asta data nu este proprietatea individualitatii mele neinseminate, ci ea prin manile Preasantiloru vóstre, preaveneratiloru parinti archierei! mi-vine ca unu daru dela provedinti'a eterna, de a carui'a potere me affu iniscatu in tóta fiinti'a mea, si-lu simtiescu crescendu in mine alaturea cu speranti'a cá clerulu si poporulu nostru, acestu elementu gémenu alu bisericeí nóstre natiunali, pe bas'a institutiuniloru bisericesci si sub conducerea archiereiloru sei si-va pune in lucrare tóte poterile spre a dá sboru trebiloru nóstre bisericesci in directiune salutará.

Au fostu dile, au fostu ani, au fostu secoli intregi plini de grele suferintie pentru sant'a nóstra biserica; au fostu tempuri, candu credinti'a mostenita dela insusi mantuatoriulu Cristosu, acestu clenodiu alu stramosiloru nostri, a fostu pusa la probe grele prin felurite prigoniri din partea contrariloru. Dar multiamita provedintiei Dumnediesci! in fruntea trebiloru nóstre bisericesci s'au afflatu totdeun'a barbati luminati si intariti prin darulu prea santulu Duchu, carii corabi'a nóstra espusa la multe valuri si navaliri, o au scosu totdeun'a la limanulu mantuirei, si in decursulu timpulu au esoperatu, de astadi si in partile locuite de noi ne potemu bucurá de beneficiile liberatii pe terenulu bisericescu.

Marele archiereu alu bisericeí nóstre natiunali, barbatu stralucitu cu darurile ingeniulu si cu tóte virtutile sufletesci si trupesci, fericitulu archiepiscopu si metropolitu alu nostru Andreiu, alu carui'a nume lu-pomenimu cu devotiune, si a carui'a memoria va remané nestérta la posteritate: acestu mare barbatu prin lucrare ne obosita si prin concursulu Peasantiloru Vóstre preademniloru

archierei! ni a creatu totu ce e favorabilu pentru noi astadi, candu adeca libertatea bisericej năstre e garantata din partea statului; interesele năstre de limba si nationalitate in bisericea lui Cristosu sunt aduse la valăre prin intrunirea tuturor romanilor greco-orientali din Ungari'a si Transilvani'a intr'o provintia metropolitana de sine statatōria; in administratiunea bisericeasca sunt reabilitate institutiunile canonice ale bisericej primitive, dupa care clerului si poporului e acordata mare incurgere in regularea si administratiunea trebilor năstre bisericesci, scolare si fundatiunali; pe scurtu: ne vedemu in folosirea nebanuita a vechii constitutiuni bisericesci, carea, deca numai nu va lipsi din partea năstra zelulu si lucrarea, resolutiunea si sacrificiele, ni garantēza cea mai buna prosperare in viitorin.

Cu tōte acestea, candu recugetu la sarcinele grele ale unui Arhiepiscopu, nu potu sci cu securitate: ōre pentru arhiepiscopu pusu in fruntea unei eparchie, mai grele au fostu luptele din trecutu, avute intru aperarea sanctuariului năstru facia cū dusmanii; sēu dōra mai grele sunt ostenelele, care in dilele năstre se receru dela arhiepiscopu spre a reculege si adunā poterile resipite morali si materiali ale credintiosiloru, pentru a consolidā noulu nostru Sionu restauratu mai odiniōra, si alu instrui cu tōte cāte sunt de lipsa la o vietuire corespundietōrie invetiaturiloru mantuitoriului nostru Isusu Cristosu?

Episcopulu e chiamatu a aflā si folosi tōte midilōcele bune spre mantuirea sufletēasca a turmei sale, si are a dā sēma naintea consciintiei sale, naintea opiniunei publice naintea forului spiritualu, dar mai virtosu naintea atotsciutoriului Dumnedieu despre pastori'a sa, si anume despre cele lucrate in folosulu turmei sale; de unde mai alesu in impregiurarile năstre de acuma fōrte se simte necesitatea: ca episcopulu sē-si incorde tōte poterile spre a luminā si intari pre poporu in drēpt'a credintia si spre alu face sē sporēasca in moralitate, pentrucā problem'a episcopului este: *cultur'a poporului intelectuala si morala basata pre adevēurile evangheliei; prin care acel'a sē-si pōta dobandi mantuirea sufletēasca.*

Dēca vomu luā in socotintia: cā episcopulu mai virtosu prin clerulu parochialu si-pasce turm'a sa; dēca nu vomu perde din vedere lipsele materiali, cu care are de a se luptā clerulu nostru de susu pana josu; dēca vomu recunōsce cā dela imbunatatirea starii materiali a clerului depindu tōte rezultatele in partea intelectuala si morala; dēca nu vomu perde din vedere nici neajunsurile materiali ale poporului nostru: atunci voru fi cunoscute si greotatile, care la noi unu episcopu are de a le intimpinā intru implinirea sublimei sale chiamari, fora a mai adauge: cā in viēt'i năstra bisericeasca mai sunt si altele multe de regulatu totu prin staruinti'a episcopiloru, si cā episcopulu are a fi ageru paditoriu: *ca in desvoltarea institutiuniloru năstre bisericesci sē nu sē treaca cātu mai pucinu marginile canonice.*

Aceste sunt pe scurtu consideratiunile, cari-mi facu ingrigiri seriōse la primirea oficiului arhiepiscopescu. Dara me incredintiezu cu totulu ajutoriului preabunului Dumnedieu, care in impregiurari grele, in casuri de indoeli nici candu nu m'a parasitu. Me radiemu multu si pe maturitatea, iubirea de adeveru, zelulu si conlucrarea clerului si a poporului, care in folosirea libertatiloru, ce i le dā bisericea năstra nationala, nu va perde nici candu din vedere invetiatur'a santului apostolu Pavelu, cā „unde este Duchulu Domnului, acolo este libertatea“ (II. corint. 3. 17.)

Aceste si altele de asemenea insemnate sunt cuvintele, ce nou santitulu parinte episcopu alu Aradului le-a pronunsiatu la ocasiunea primirei cāgei episcopesci, care pe scurtu caracterisēza pre Preasanti'a Sa noulu Ierarchu

alu bisericej romane; si noi cei ce in credintia, dragoste si sperantia suntemu astadi intruniti sub archipastori'a Preasantie Sale: nemicu nu dorimu mai ferbinte, decātu ca aceste cuvinte, care vestescu de lumina sē se faca trupu, si Preasanti'a Sa sē fia modelu de pastoriu bisericescu precum au fostu Varlaamu, Dositeiu Iacobu II. Stamatii si Siagun'a; sē fia binemeritatu de biserica si natiune precum au fostu acesti'a, ēr spiritulu, simtiemintele si nesuintiele lui sē ne insufletiesca pururea si pre noi spre vietuire religiōsa, morala si nationala in totu intielesulu cuventului.

Primirea Ilustritatiei Sale Episcopului Mironu Romanulu la sosirea sa dela Sibiu la Aradu.

O di frumoasa si senina erā diu'a de 17. Ianuariu a. c. Intre ōrele unspredece si dōuespredece o multime de poporu din tōte clasele: inteliginti, meseriesi, plugari, betrani si tene-ri de o potriua alergau spre gara. Nainte galopā o calarime tierenēasca din locu si din comun'a Micalac'a precātu se pōte in ordulu celu mai frumosu, cu stindardulu nationalu in frunte. La gara se oprescu toti. Ōr'a dōuespredece se apropia, si poporulu ese intru intimpinarea Mirelui! Trenulu dela Ardēlu ajunge! se opresce! Dintr'unu cupeiu, intre fragorōse strigari de „se traiesca“ se cobōra in midiloculu multimei, barbatulu caruia provedinti'a i-a pusu in mana cārm'a de Dumnedieu scutitei eparchie a Aradului — Ilustritatea Sa Domnulu Episcopu **Mironu Romanulu**. Erā acēst'a ocasiunea cea din taiu, candu poporulu acestej eparchie a potutu intimpinā si salutā pre nōulu seu Episcopu si Archipastoriu.

Nici chiar penelulu lui Rafaelu n'ar fi potutu depinge fidelu bucuri'a ce stralucia in faci'a celor'a, ce esira intru intimpinarea Mirelui, vediendulu in pace si sanetosu in midiloculu lōru!

In momintele aceste de bucuria si entusiasmu generalu, din multimea prezentata se ridicā o vōce puternica si plina de spiritu oratoricu; veteranulu si binemeritatu protopopu alu Temisiōrei *Meletie Dregheciu* primulu salutā in numele consistoriului infacisiatu in corpore — pre Prea Santi'a Sa Archiepiscopu Mironu, rostindu urmatōrele cuvinte de bineventare:

„Ilustrissime Domnule! Poporulu romanu din dieces'a Aradului, de carea se tienu si partile adnesate banatice, cu bucuria si mangaiere sufletēasca au intielesu cā sinodulu eparchialu — carele represinta pre acelasi poporu, cunoscendu-Ti virtutile spirituali si morali — Te a alesu de Episcopu alu Aradului. Cu nerabdare a asteptatu aprobarea de catra Inaltulu Tronu regescu, si cu mai mare nerebdare a asteptatu consecrarea-Ti de Episcopu, ca se te pōta vedea ērasi in sinulu seu.

Consistoriulu diecesanu alu Aradului, carele ērasi emanēza din sinulu aceluiasi poporu, m'a insarcinatu, ca sē-Ti descoperu simtiemintele de simpatie, si ca se Te salutu pōftindu-Ti ca „sē traiesci multi fericiti ani“ in pace, sanetosu si dreptu indreptandu incredintiata-Ti turma!

Cea mai mare remuneratiune pentru unu barbatu bravu si zelosu pōte fi numai recunoscinti'a concetateniloru, cā e bine meritatu de patria respective de biserica si scōla; si incātu Ti-cunōscemu facultatile spirituali, zelulu si instinctulu de activitate, scimu cā acēsta remuneratiune nu-Ti va remanē in deretru. Se traiesci dara Ilustrissime Domnule „la multi fericiti ani.“

La aceste cuvinte Ilustritatea Sa Domnulu episcopu respunse in termini bine simtiti esprimandu-si bucuri'a pentru alipirea ce poporulu credintiosu i-o manifesta la intrarea sa de episcopu in Eparchi'a Aradului, rōga in sa pre

toti ca aceea se-i-o pastreze si mai departe, ca cu poteri unite se p^ota inainta interesele biserice si ale poporului seu.

Dupa aceste cuvinte parintesci ale Ilustratii Sale, cari fusera primite cu „se traiésca” nenumerate — Dlu *Demetriu Bonciu* presedintele comitetului parochialu din Aradu, in numele comitetului felicitéza pre noulu Episcopu in urmatorii termini:

„Ilustrisime Domnule! Prea Santite Parinte Episcópe! Comitetulu parochialu a bisericei nóstre catedrale cu multa placere si bucuria Te bineventéza la sosirea prima in comun'a nóstra bisericesca ca Episcopu nou a diecesei aradane!

Me simtiescu fericitu a potea esprima in numele comitetului parochialu alipirea, increderea si iubirea nóstra catra Ilustritatea Ta, si Te rogamu se binevoiesci a inpartesi comunei nóstre bisericesci dragostea si bunavointi'a parintésca, si grati'a episcopésca!

Credinti'a in noi catra Ilustritatea Vóstra este cu atátu mai firma, cu cátu ne simtimu fericiti a Te avea de Episcopu din increderea si votulu liberu a credintiosiloru diecesei nóstre, si cu cátu Te privimu pe deplinu din sinulu nostru si de alu nostru!

Fericiti ne simtimu si prin acea convingere, cá ni esti acelu barbatu alesu alu biserice, carele din inima si convingere ai conclucratu la recastigarea independintiei si la realisarea constitutiunei a santei nóstre biserice, orientale romane, si suntemu invinsi cá acelea cu tóta tarimea sufletului ni le vei sustienea si ni le vei aperi.

Dumnedieu se-ti dee viétia indelungata si putere sufletésca, ca se poti multi ani servi intereselor si bine-lui biserice nóstre, precumu si spre inaintarea culturai nóstre nationale!“

Dela gara poporulu intre strigari de „se traiésca *Mironu Romanu* Episcopulu nostru“ petrecu pre noulu episcopu pana la resiedinti'a Sa; inainte mergéu calaretii, dupa ei caret'a episcopului urmarita de unu siru lungu de trasuri. In câteva minute resiedinti'a episcopésca fu plina de poporu, care alergá din tóte partile spre a salutá pre Episcopulu celu nou.

In sal'a consistoriala intrara asesorii consistoriali apoi ceialalti cáti au mai incaputu. Aici Prea Santi'a Sa Domnulu Episcopu fuse de nou salutatu in numele consistoriului prin dlu *Ioanu P. Desseanu*, carele rosti aceste cuvinte:

„Prea Santite si Ilustrissime Domnule Episcópe! Consistoriulu eparchialu din dieces'a aradana, cu bucuria deplina a primitu scirea cá Ilustritatea Ta, ca nou alesu Episcopu alu nostru, dupa ce fusesi prevediutu cu hirotónirea si investitur'a canonicésca, ai grabitu in midiloculu nostru pentruca se primesci si in fapta misiunea cea mare, ce ca Episcopu ortodocsu romanu trebue se-o inplinesci!

Acestu evenimentu, nu numai pentru noi si pentru biserice'a nóstra nationala, ci si pentru istoria este de mare insemnatate, cáci Ilustritatea Ta esti primul episcopu in biserice'a ortodocsa a romaniloru din cóci de Carpati, carele dupa restituirea autonomiei bisericei nóstre Te-ai facutu episcopu, nu numai din indurarea lui Ddieu ci si din voi'a poporului — fiindu alesulu clerului si poporului din acésta eparchia.

Ilustrissime Domnule! Noi scimu cá deodata cu demnitatea episcopésca ai luat mari si grele sarcini asupra Ilustratii Tale facia de sant'a chiamare ce o ai ca episcopu romanu ortodocsu in biserice'a nóstra sinodala, — primesce dara si pana la introducerea formala a Ilustratii Tale in scaunulu episcopescu, din partea nóstra sincerele felicitari! Primesce espresiunea simtiemintelorú nóstre de iubire si alipire fiésca! Primesce asigurarea acestui consistoriu, cá acel'a cunoscundu-si de-

torintiele morali si legali cátra Archipastoriulu seu, va nesu din tóte puterile sale a spriginí bunele intentiuni si lucrari ale Ilustratii Tale.

Se traiesci Ilustrissime Domnule la multi fericiti ani! Dee-Ti Ddieu virtute si putere corespundietoria chiamarei si zelului nationalu si religionariu alu Ilustratii Tale!“

Scen'a inca nu se finise! Mai erá si alu patrul oratoru. Comunitatea bisericesca din locu asisderea salutá pre Episcopulu seu, prin profesorulu de preparandia si asesorulu consistorialu *Ioanu Rusu*; bétanulu ministru alui Cristosu incepú:

„Bucure-se sufletulu teu preasantite parinte in Domnulu, care te a imbracatu in vestmentu de mantuire, care Ti-a pusu pre capu cununa de pétra scumpa si care te a asediatu pre scaunulu de Archiereu alu Episcopatului Aradului, pre scaunulu, pre carele, in lungulu siru alu aniloru, ad siediutu multi vrednici si luminati Archierei vestindu invetiatur'a de mantuire a lui Isusu Cristosu. Pre acestu scaunu a siediutu pre la anulu 1690, la fundarea Episcopatului Aradului fericitulu Isai'a, care dupa repausarea patriarchului serbescu Arseniu Cernoviciu, alesu de Metropolitu si Archiepiscopu, s'a mutat de aici in Monastirea Crusiedolului, langa apele Dunarii. Acestu fericitu parinte a intrepiusu multe calatorii la guvernulu din Viena pentru dobandirea si intarirea drepturilor bisericii orientale din Ungari'a.

A mai siediutu pre scaunulu Episcopatului Aradului preasantitulu Vichenthie, care pe la anulu 1731 alegandu-se de Archiepiscopu si Metropolitu, a trecut la Beligradu serbescu cu resiedinti'a sa, fiindu cetatea cea cu o parte a Serbiei pe atunci suditiunea austriaca. Acestu barbatu luminatu, din iubirea catra credintiosii bisericii sale, dorindu prosperarea lor prin invetiatura si sciintia, a deschisu in loculu resiedintiei sale gimnasiu pana la retorica si l'a inzestratu cu profesori luminati.

A mai siediutu pre scaunulu acest'a si nemuritoriulu Archiereu Sinesie pre la anulu 1752 a carui amintire si astadi se celebreadia in poporulu crestinu alu eparchiei acesti'a, mai virtosu in partile Bihorului. A fostu Episcopulu Sinesie barbatu religiosu, plinu de credintia in Ddieu si de evlavie, care ca unu credintiosu ostasiu alu lui Cristosu a aparatu sant'a turma cu barbatia, cu statornicia si cu taria in contr'a tuturor atacuriloru cari se radica sera asupr'a ei ca se o rasipésca pre ea. Toti acesti'a se afla acum la Ddieu si noi din partene suntemu indatorati se binecuvntamu suvenirea lor pentru ostenelele lor puse in vi'a Domnului, ca se aduca róda.

Dar a mai siediutu pre scaunulu episcopatului Aradului, si Escelenti'a sa, preasantitulu Archiepiscopu si Metropolitu alu nostru de astadi: Procopiu Ivacicoviciu. Ne a pastoritu pre noi in decursu de duoedeci ani de dile. Amu cunoscutu intieptiunea lui, amu cunoscutu blandetiele inimei lui. Bunatatea lui a fostu vestita in tóte partile. Pre multi tineri seraci ii a inzestratu cu pane; pre multi scolari lipsiti de midilóceii a imbracatu cu vestminte, pre multi a ajutoratu cu ajutore banale si pre multi ii a hranitu in curtea sa. Dar si in alto parti s'a intinsu ingrigirea Escelentiei sale. Biserice'a la carea mergemu de ne inchinamu in carea versamu rugatiunile nóstre inaintea celui Preainaltu mai virtosu prin a Escelentiei sale ingrigire, truda, ostená s'a intemeiatu, s'a edificatu, s'a infrumsetiatu, si pentru acea pururea vomu pastrá insusirile cele frumóse, cele nobile, cele crestine ale Escelentiei sale in inimile nóstre, si pomenirea ni va fi totdeun'a vie si pretiuita. Spunevoiu numele teu din generatiune in generatiune.

Acestoru preasantiti Archierei Te a pusu Ddieu urmatoriu preasantite parinte. Pasiesce dar inainte stapane!

Aprinde lumin'a credintiei, carea lumineadia catra Ddieu, ca toti crestinii si cei ce n'au de felu credintia, si cei ce au pucina credintia se cunósca pre Tatalu nostru care este in ceriuri: cáci acést'a este viéti'a de veci, ca se te cunósca pre tine unulu adeveratulu Ddieu si pre care ai trimisu pre Isusu Cristosu; fá se resune glasulu preasantiei Tale in turm'a cea numerosa a crestiniloru, in turm'a carea numera pan' la 600.000 suflete: desceptati-ve spre lucrarea fapteloru bune, fapteloru celoru ce resaru si purcedu din credinti'a in Ddieu, ca toti cáti sunt dormitori séu tardii in virtutea crestina, se se descepte si se se indemne a lucrá ce este placutu lui Ddieu si onoratu inaintea ómeniloru: cáci nu totu celu ce-mi dice mie: Dómne, Dómne, va intrá intru imperati'a ceriului, ci celu ce face voi'a Tatalui meu, care este la ceriuri.

Te a chiamatu Ddieu la nalta treapta in biserica sa preasantite stapane! ca se indrepti pre cei ce se afla in retacire, se chiami la pocaintia pre cei ce facu pecate, se mangai pre cei superati, pre cei intristati, pre cei desnadajduiti, se intaresci pre cei slabi la inima si se vestesci mantuire tuturoru celoru ce asculta si implinescu glasulu Evangheliei lui Cristosu, cáci fericiti sunt cei ce audu cuventulu lui Ddieu si-lu implinescu pre elu.

Si preotii carii slugescu la altariulu Domnului, voru luá daru si plinitate din darulu si plinitatea Archipastoriului si le voru impartasi credintiosiloru; voru aprinde faci'a credintiei la luminand'a facia a Archiereului, si voru luminá cu ea inaintea turmei cei cuventatóre alui Isusu Cristosu si voru strigá, ca toti se ii auda: Veniti, cá éta calea carea duce la Ddieu, la fericire.

Preasantite parinte! Común'a bisericii gr. orientale romane din Aradu se bucura si e vesela astadi, cáci s'a invrednicitu a Te vedea pre preasanti'a Ta redicatu pre scaunulu Episcopatului Aradului, si condusu de acésta bucuria a venit, ca se-si esprime alipirea sa catra preasantitulu seu Episcopu, pre carele are norocire a Te cunósce din timpulu juniei, petrecundu cei mai multi ani in midiloculu ei; are norocire a Te cunósce ca pre barbatu iubitoriu de biserica si de natiune si pentru acea postesce ca, Parintele luminiloru, prin a carui gratia ai devenitu la inalt'a treapta, a Archierei, carea o cuprindi astadi, se-Ti pastredie viéti'a la multi ani, in deplina sanatate si fericire, ca neimpedecatu se poti lucrá in vi'a Domnului.

La vorbirea acést'a, primita cu viue aplause din partea publicului, Ilustritatea Sa Domnulu Episcopu respunse ca la tóte cu o afabilitate rara, asigurandu-i pre to-și despre ingrigirea si iubirea sa Archipastorésca.

Nu cu mai pucina caldura fu intimpinatu Ilustritatea Sa din partea credintiosiloru sei la Radna si Györök. Deosebita manifestatiune a aretatu la acésta solena oca-siune credintiosii din Micalac'a, cari au fostu representati intr'unu numeru fórte considerabilu.

Astfelu fú primirea Episcopului nostru de catra poporul seu credintiosu. Astfelu sciura aretá oile cuventatóre cum pricepu si cunoscu ele glasulu archipastoriului lor!

Prin consecrarea Episcopului nostru restaurat'a metropolia a Transilvaniei a eseriatu intaiasidata dreptulu de multa vreme usurpatu de catra inimicii bisericei romane ortodoxe, dreptulu de a hirotoni pre episcopii eparchie-loru romane din Ungari'a si Banatu.

Unitatea si legatur'a, ce au esistatu si esista si adi intre Metropoli'a ortodoxa transilvanéna si intre eparchiele sufragane, Ceriulu le pastreze pentru toti timpii, ér Archiereului nostru *Mironu* i dee lungime de dile, ca acésta unitate si legatura se-o póta intari si sustienea spre binele si prosperarea bisericei si a poporului romanu din acésta patria!

Unu actu de mare insemnatate se seversá astadi in biserica Metropoliei nóstre.

Archiereii si parintii nostri Procopiu si Ioanu pusera manele lor pe capulu parintelui Mironu alesulu de episcopu alu diecesei aradane; lu-presentara credintiosiloru coadunati de Archiereu santitu, la ce apoi crestinii presinti dederu unu respunsu intreitu de „vrednicu este.“ Dóra ar fi de prisosu a insemná aci, ca toti cei de facia preoti, mireni — teneri, betrani — se vedeau misicati la acésta festivitate de óresi-careva afectu alu bucuriei. Si cu dreptu cuventu. Archidiaconulu si protosincelulu povetuescu pre nou alesulu pana naintea archiereiloru, si protosincelulu accentua cá „se aduce spre hirotonire alesulu de episcopu. . .“ Da! alesu dupa vredniciile si pregatirele sale, alesu pentru invetiatur'a si cunoscintiele sale, nu impusu din sila, nici in urm'a promisiuniloru séu lingusiriloru, ci alesu din voia libera prin votulu barbatiloru de incredere ai poporului romanu din dieces'a Aradului, cari in lun'a Noemvre 1873 intrunindu-se in sinodu, cu majoritate de voturi lu-alesera de capu alu seu. Seversindu-se ceremoniele preserise preotimea asistente la cultulu ddieescu conduse pre noulu Archiereu pana la resiedinti'a metropolitana, pe strada multimea de credintiosi, inteliginti, maestri si plugari asceptau binecuventarea lui archierésca. In resiedinti'a se presentara mai nainte pucinii aradani, cari in frunte cu par. protosincelu Andreiu Popu si-descoperira devotamentulu fiiescu si sentiulu lor de bucuria pentru promovarea Pré santiei sale intru archiereu, urmá apoi deputatiunea pururea braviloru Resinari, si in fine o deputatiune pre cátu de numerosa, pe atátu de stralucita si impunatória mai vertosu prin inteliginti'a si renumele barbatiloru din carea erá compusa; erau asesorii consistoriului archidiecesanu si metropolitanu, in frunte cu par. archimandritu si vicariu generalu Nicolau Popea, Présanti'a Sa noulu Archiereu a primitu pre toti cu cunoscut'a sa afabilitate si maniera plina de tactica, si respunse tuturor'a in termini precisi, ce nu póte se nu indestuléscá asceptarea si speranti'a ce cu totii nutrimu facia de P. S. Sa.

La prandiu se redicara toaste pentru MSa Imp. pentru Esc. Sa Metropolitulu, pentru par. Episcopu Ioanu pentru noulu Archiereu Mironu, pentru gen. bar. Ursu, care asisderea erá de facia, si multe altele, dintre cari celu alu par. protop. Z. Boiu din Sighisior'a intr'adeveru a misicatu pre toti mesenii; betranulu ostasiu a lui Cristosu, carele acum se bucura de a 74-a iérnaa vietii sale, se bucura pentru cá de ceea ce in teneretiele sale nici cá poteau se viseze bisericanii nostri, astadi le vede in-fapta, mai apoi facendu alusiune la cei 3 Ierarchi ai besericei resaritului, nutresce speranti'a, cá si ai nostri 3 Archierei voru scí conlucrá pentru redicarea besericei si pentru complanarea diferintieloru ce s'ar ivi intre fractiunile credintiosiloru lor, cari se ivisera si pe timpulu celoru 3 Ierarchi si erau stigmatizate sub numerile de: Ioaniteni, Vasiliteni si Grigoriteni.

In diu'a urmatória, s'a tienutu sinodu episcopescu in care parintii archierei voru fi deliberatu asupr'a multor'a cause de interesu pentru noi si biserica nóstra.

Astfelu noi eparchiotii din dieces'a Aradului ne bucuram cá alesulu nostru, Présanti'a Sa Eppulu Mironu dupa ce a trecut peste formalitatile preserise in St. org. astadi e in stare a-si cuprinde locul, ce cu voi'a poporului — Ddieu i-l'a pusu in fruntea nóstra. Déca suntemu adeverati crestini, si déca pretindemu a scí judecá cu maturitate, se privimu cu iubire si incredere spre povetiu-itoriulu nostru. Cei cari cu ocaziunea alegerei nu au

fostu de o parare cu majoritatea, în interesul cauzei ar fi bine dacă ar înceta cu suspitiunările și s'ar liniși în voi'a majorității, era de alta parte a nu se face ridiculi însuși pre sine său a se espune compatiției. —

C. Gurbanu.

Vechii gramatisti și ortografisti Romani de oriente (Daco-Romani) de stravechi'a noastră religiune ort. orientala.

(Continuare.)

Ocupațiunile mele multifarie me împedecara a continuă istorisirea ce întreprinsesem în anulul espiratu, sub titlul de facia, precum e a se vedé din nrulu 78 a „Luminei” din anulul trecut; — acum inșă dăndumise unu picu de timp, cu permisiunea Onoratei Redacțiuni voi u a continuă; deci după documentele ce-mi stau la dispozițiune alu:

3-le gramatistu ortografistu rom. ort. fû Ioane Morariu de profesione oculistu, (doctoru de ochi) de origiune transilvanu, din comunitatea Sadu, frate bunu cu marele romanu — ortodocsu Ieromonachulu Ioane, despre a carui rola și desastre, binevoitoriulu lectoru este invitat la pagin'a 183 și 184 tomulu II. din Istori'a bisericésca *) de neuitatulu nostru Archiereu și Metropolitu Andreiu.

Reluandu firulu intreruptu espunu aci cumca susu amintitulu autoru edede gramatic'a sa la anulul 1788 la Vien'a, — în limb'a germana, din acelu motivu de oportunitate, căci precum se scie, limb'a germana, în acelu timp, în urmarea dispozițiunilor Imperatului Iosifu alu II-le, celu de almintrea prea bunu și de Romani în perpetuu binecuvântatu, — devenise limba oficiala a totu imperiulu.

Autorulu se justifica în epilogulu precauventarei sale dela gramatica dicendu acesteia „daß ich übrigen meine Unveisung deutsch geschrieben habe, bedarf wohl zu unsern Zeiten keiner Rechtfertigung.“ —

Ioane Morariu edandu acestu opu, face sierbitiu mare națiunei noastre. Meritul acestui e mai pre susu decâtu alu celui Micu-Sincaianu. Cine dubiteza asupr'a acestei asertiuni este invitat a lege prim'a pagina a numerului 32 din fôia Archivulu Dlu Cipariu din an. 1870.

Acestu barbatu edede Istori'a universală după Millot; apoi Retoric'a la an. 1798. în fine stuparitul la an. 1808 și pôte că și alte opuri despre cari eu inșă nu am cunoștința.

Acestu barbatu în susu citat'a sa precauventare a gramaticei sale flagelăza cum se cuvine pre istoriografii „del Chiaro; Grisellini și Thunman,” pentru mancele notiții facute în opurile lor despre limb'a romăna de oriente (daco-romăna).

Din cele aci insirate se constata par excellence, cumca romanii de stravechi'a religiune ortodocsa-si au meritele la dezvoltarea intelectuală a națiunei noastre, și suntemu îndreptu a inferă de calumniatori reutatosi, pre cei ce li denéga acestu merit.

Inchiazu de asta data, promitiendu cătu mai curendu a continuă.

Presbiterulu I.

Pretensiunea timpului prezente.

Biseric'a noastră dreptu maritória, cu începutulu anulul în carele traimu a intratu în alu 1874-le anu alu vieții sale.

Cine au cetitu istori'a bisericésca, s'a potutu convinge despre calamitățile și tiraniile, cari au întimpinatu creștinătatea. Moral'a, concordia și iubirea reciproca inșă toate le-a devinsu, — și numai astufeliu a fostu în stare lumin'a adevărata a disolvă întunereculu ce domniă chiar până și în seculii mai recinți. — Apostolii poporului nostru de astadi ar trebui se fia în chipulu apostolilor lui Cristosu, ca cei ce umbla după ei se nu umble întru întunereculu necunoștinței, ci se afle lumina adevărata, carea se-ii conduca la limanulu doritu. —

Cu dorere inșă trebuie se observamu că apostolii nostri de astadi sunt în mare parte predominati de ambițiuni personale, și interese private, cari nici candu n'au folositu și nici voru folosi cauze comune; se privimu numai în diuistic'a noastră, ce vomu gasi? nimica decâtu: certe și insulte; intr'o comună unde sunt doi carturari nu se falescu cu alta decâtu cu vörbe rele, unulu asupr'a altui'a; — candu cetimu „convocari” pentru adunari de interesu comunu ne adunamu câte 5—10; candu în colónele diurnaleloru se sémăna câte o idee salutară, în inimele cetitoriloru prinde radacini ca semanti'a între spini; — candu este vörba de alegerea unui Metropolitu și episcopu, la votisare se aduna toți cu scopu de a se certă, și blamá unii pre alții; unde trebuie se damu mana cu mana și se fimu frati, mai tare nedes-

*) Celu ce ca preotu nu posedă acestu opu, după mine este preotu rau, de escusa nu pôte fi vörba; căci subscrisulu este în un'a din cele mai debile parochii a diecesei și totuși o posedu.

partimu unulu de altulu, candu ar trebui se apărăm unulu pre altulu, mai tare-lu bagamu în pericol; candu cere milostenia lipsitulu și seraculu, ne astupamu urechile și ne facemu că nu audimu, candu este vörba se contribuim pre scopuri filantropice și se ne infintiamu școli și institute, dicemu că suntemu seraci; — și acést'a merge totu asia, dela clas'a de diosu a poporului nostru până la cea de susu, adeca dela opinca până la fracu, și cilindru!! —

Si toate aceste sunt semnele decadintei noastre morale; — și cumu nu! candu moral'a ómeniloru nostri lipsesce întru atât'a, încatu chiar și pre reprezentantii bisericii noastre-ii vedemu prin sínóde declaranduse că între Cristosu și Mahomedu nu este nici o deshilinire „și că ar fi mai bine a reveni érași la legea pagana” — va se dica, amu devenitu în seculu „Stoiciloru” și „Adamiteniloru” pre carele noi astadi 'lu numim seculu alu XIX. seculu civilizațiunei și luminarii.

Cine va pôte că-mi va replică cumca nu stamu asia i răspundu că servescu de documentu întreprinderile noastre cele multe dintre cari parte mai mare stau în starea turnului „babilonicu” éra cu o parte mica nu înaintamu din caus'a indiferentismului ce au prinsu radacini adance în midiloculu inimei noastre, întielegu cu privire la cele nationale; éra cu privire la cele religiunare, inca nu stamu departe de cele amintite mai susu, pe langa toate că cu privire la acést'a, seculu în care traimu întru adevérul au fostu seculu „luminii” deórece amu veditu lumin'a adevărata, recascigarea „autonomiei”.

Dice sant'a scriptura „éta acum ce e bunu său ce e frumosu, fora numai a locu fratii împreună” — sentinți'a ce conține în sine adevérul neresturnaveru, și acést'a numai atunci se pôte duce în sfersitu, dacă este morală, și buna întielegere. —

Deci se lasamu la o parte neîntielegerea și nepasarea și se le înlocuim cu „solidaritatea, frătietatea și lucrarea spre bine, se ne adunamu la adunari de interesu comunu, preotii se infintiedie reuniuni preotiesci; invetiatorii se se arate zelosi catra institutiunea „reuniuniloru invetiatorești,” se damu mana cu mana și se fimu frati, se lasamu certele la o parte, căci acést'a o pretinde timpulu și interesele noastre.

Ca fiu unei biserici, carea stramosii nostri o au aparatu cu martiriulu vieții și sangele lor, suntemu datori a conlucră neîncetatu pentru promovarea intereselor ei cu atât mai vertosu deórece „vai lumii de smintéla, și de trei ori vai acelor'a prin cari a venit în lume smintél'a.”

Ioanu Clór'a
clericu absolutu.

Ateistii.

„Dicendu-se pre sine a fi întiepti, au nebunitu; și au mutatu marirea lui Dumnedieu celui nestricatiosu întru asemănarea chipulu omulu celui stricatiosu, și alu pasoriloru, și alu celor cu patru picioare, și alu celor ce se teraiescu.”
(Pavelu catra Cor. Capu. I. v. 22. 23.)

I.

Nainte de venirea lui Cristosu, lumin'a cea tramisa din ceru în midiloculu ómenimei — a fostu o lume peste totu condamnabila. Ómenimea s'a rostogolitu în superstițiune și în necredință. N'a avut ideea despre ființi'a mai înaltă ci acést'a o adorau în nisce elemente vidibile. După cum scimu, erau adorate: stelele, lun'a, animalele. etc. Acésta situațiune vitiósa a duratu multu timp, și ómenii de atunci, asteptau cu nerăbdare implinirea promisiuniloru adevăraturu Dumnedieu facute în legea veche: *tramiterea și venirea lui Mesia!*

A și descinsu acel'a aici pre pamentu redicandu velulu întunereculu ce acoperia ómenimea de seculi.

Acésta împregiurare a datu apoi ansa la persecutiunile celea mai înflorátie, ce nile represinta istori'a bisericésca. — Trei sute de ani a duratu lupt'a sangerósa a martiriloru, până candu și mai pe urma crucea a triumfat! Astadi, acést'a pôte servi de invetiatura pentru ateistii timpului, ca se se pricepa, cumca ce potere a potutu se conlucre într'o mana de S. Parinti, facia de numerulu celu mare alu haramiloru. Aci si-dau ateistii de golu cu nesuîntiele lor marsiave; aci potu ei prevedé că totulu, ce mai nainte celor'a mai multi li-a fostu în facia smintéla și batjocura — și mai pe urma, s'a recunoscutu prin tipulu crucei: *de fericire și salute pentru ómenime!*

Eta ce dice scrietoriulu S. muc. Iustinu de pe timpulu acel'a: „Cei ce trăieșu odinioara în desfrenare, acuma traiescu întru curățenie moravuriloru; — cei ce nainte de acést'a pretinșu banii mai multu de cătu toate celea, astadi și ce au, împartiescu cu seracii; cei ce se persecutau candu-va — după Cristosu — a locuitu laolalta în frățire.” — Óre acésta sentință se se pôta aplică și pentru ateistii seculu prezente?

Iosifu I. Ardelénu.

Seri'a

terminurilor de sedintie, la care asesorii consistoriali au de a participa in decursul anului solariu 1874.

Numerul curente	Numele asesorilor consistoriali	Locuinta	L. Senatulu stensu bisericescu.											
			Januaru 24	Februaru 14	Martie 7	Aprilie 4	Aprilie 25	Maiu 16	Ioniu 6	Iuliu 27	Iuliu 18	Augustu 8	Augustu 28	Septembrie 12
1	Andrei Papp	Aradu	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
2	Moise Bocsianu	Curticiu	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
3	Iosifu Goldisiu	Aradu	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
4	Ioanu Groz'a	Halmagiu	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
5	Petru Anc'a	Ghiroda	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
6	Moise Grozescu	Batania	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
7	Ioane Cornea	Chisineu	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
8	Vasiliu Zorlentiuanu	Capruti'a	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
9	Stefanu Opreanu	Nereu	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
10	Nicolau Beldea	Siri'a	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
11	Iuliu Bogdanu	B.-Comlos	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
12	Georgiu Chirilescu	Chitihazu	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
13	Vichent. Schelegianu	Alisoiu	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
14	Ioane Damsia	Seceniu	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
15	Demetriu Papu	Covasintiu	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1

II. Senatulu Scolaru.

Numerul curente	Numele asesorilor consistoriali	Locuinta	L. Senatulu Scolaru.											
			Januaru 31	Februaru 21	Martie 14	Aprilie 11	Maiu 2	Maiu 23	Ioniu 13	Iuliu 4	Iuliu 26	Augustu 14	Septembrie 5	Septembrie 26
1	Georgiu Popa	Aradu	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
2	Sigis. Popoviciu	B.-Ieneu	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
3	Dr. Atan. Siandoru	Aradu	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
4	Ioane P. Dessanu	"	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
5	Ioane Rosiu	"	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
6	Vincentiu Babesiu	Pest'a	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
7	Dr. Paulu Vasiciu	Temisiori'a	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
8	Meletiu Dregheciu	"	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
9	Trifonu Siepetianu	Chiseten	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
10	Ioanu Rissu	Aradu	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
11	Georgiu Craciunescu	Belintiu	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
12	Alexiu Popoviciu	Comlosiu	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
13	Ioane Moldovanu	Aradu	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
14	Vasiliu Belesiu	Ciulit'a	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
15	Svetozaru Petroviciu	R.-Chicia	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
16	Petru Popoviciu	Aradu	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
17	Ioanu Tudacescu	Lipova	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
18	Vichentie Cernetiu	Mosniti'a	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
19	Ioanu Ardeleanu	Pecic'a	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1

III. Senatulu Epitropescu.

Numerul Curente	Numele asesorilor consistoriali	Locuinta	L. Senatulu Epitropescu.											
			Februaru 7	Februaru 28	Martie 21	Aprilie 18	Maiu 8	Maiu 30	Ioniu 20	Iuliu 11	Augustu 1	Augustu 22	Septembrie 12	Octobre 3
1	Petru Petroviciu	Aradu	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
2	Demetriu Bonciu	"	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
3	Iosifu Popoviciu	B.-Jeneu	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
4	Georgiu Dogariu	Aradu	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
5	Emanuila Misiciu	B.-Jenen	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
6	Davidu Nicor'a	Aloten	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
7	Georgiu Haica	Sovorsinu	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
8	Georgiu Fogarasi	Lipova	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
9	Joane Suciu	Soco loru	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
10	Simoneo Popoviciu	Bichisin	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
11	Moise Magdu	Sioimosiu	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
12	Const. Popoviciu	Comlosiu	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
13	Demetriu Pop'a	Selousiu	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
14	Laurentiu Barzu	Bacamezeu	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
15	Mircea B. Stanescu	Aradu	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
16	Lnc'a Calaceanu	Timisiori'a	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
17	Joanu Savonescu	Socodoru	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1

Aradu, 15. Ianuaru 1874.

Ioanu Moldovanu, m. p.
secretariu consistorialu.

Protocolulu

ce s'a luat in sal'a consistoriala a diecesei aradane in 1/16 Ianuaru 1874.

De facia au fostu subscrisii.

Comisiunea epitropiei provisorie a fondurilor comune intrunindu-se cu comisiunea senatului epitropescu, pentru predarea si primirea fundatiunii asia numite „Fondus instructus episcopatus aradiensis,” amesuratu decisiunii din 7/10. Dec. 1873. Nr. 85; casariulu epitropiei provisorie a fondurilor comune Dr. Atanasii Siandoru predã urmatóriele documente.

1. Ratiotiniulu fondului instructu dela 1 Novembre 1872. pana inclusive la 31 Decemvre 1873.

2. Consemnarea obligatiunilor primite dela Carloveti in trei bucati.

obligatiunea lui

3. Thimotheiu Gyurics cu aclusele

4. Iovanu Panaotovics cu alaturatele

5. Iudita Nicolies

6. Spiridon Kusevics

7. Georgiu Popoviciu

8. Barbar'a Varg'a

9. Alecsa Stoisciu

10. Paulu Ioanovics

11. Cost'a Zomboracz

12. Antoniu Schaponar

13. Obligatiunea comunei Berzova din preuna cu obligatiunile private amanetate de unde se predã.

a.) Diece obligatiuni contienutórie de unu capitalu de — — — — — 9080 fl. v. a.

b.) Obligatiunea Berzavei — — — — — 1000 fl. v. a.
de totu 10,080 fl. v. a.

c.) Apoi se predã restanti'a cametelor dupa capitalele a acestea in suma de — — — — — 491 fl. 40 cr. v. a.

La olalta 10,571 fl. 40 cr. v. a.

adea in valóre de diece mii cinci sute sieptedeci si unu fl. 40. cr. v. a.

Cu acés'ta protocolulu s'a incheiatu si subsemnatu la datulu de mai susu.

Din partea Consistoriului
eparchialu aradanu.

Mironu Romanu.
Arch. si Vic. Episc.

Andrei Papp.
Protosincelu.

M. B. Stanescu.

Din partea epitropiei fondurilor
comune bis.

Dr. Atanasii Siandoru.
Presedinte subst. si casariu.

Ioanu Moldovanu.
contabilu.

Georgiu Dogariu.

Ioane Popoviciu Desscanu.

fiscu Consist. si jurisconsult.

Numerulu de facia nu l'am scosu joi din cauza, ca se potemu da publicului una conspectu completa despre hirotonirea Episcopului non. —

Acel vechi abonanti, cari nu si-au renouit abonamentulu, deca nu voiescu a mai tiené „Lumin'a" ii rogamu ea, numerulu de facia se ni-lu retransmita, la din contra ii vom socoti de prenumerati.

CONCURSU

3

pentru deplinirea postului de invetiatoriu in comun'a Somoschesiu protopresbiteratulu Chisineului, cu care sunt incopciate urmatóriele emoluminte:

1. 105. fl. v. a. in bani gata

2. 18 cubule de bucate si anume 8 de grâu si 10 de curudiu,

3. 1/4 sesiune de pamentu aratoriu,

4. 12 orgii de lemne din care se incaldiesce si scól'a,

5. stólele indatinat dele ingropatiuni,

Doritorii de a ocupá acés'ta statiuone au de a-si tramite recursele instruite cu testimoniu de calificatiune, atestatu despre portarea sa de pana acuma, precum si testimonie despre absolvirea celu pucinu a loru 2. cl. gim. adresatu comitetului parochialu, la subsemnatulu inspectoru scolaru, pana in 30. Ianuaru a. c. candu se va tiené si alegearea. Era pana atunci au de a se presentá in vre-o Dumineca in facia locului, ca se-si arete desteritatea in tipicu si cantari. —

Siepreusiu (Seprós) 4. Ianuaru 1874.

In contilegere cu comitetulu parochialu Mihalu Sturza inspectoru.

Edictu.

Mari'a Gerlea nascuta in *P. M. Valani* carea inainte de acést'a cu 7. luni si-a parasitu pe legiuitulu seu sociu *Dimitrie Blag'a* totu din *P. M. Valani*, fora a se sci unde se afla; prin acést'a e provocata: ca pana la finea lui Aprilie 1874. s. v. se se presentiede naintea Scaunului Protopopescu alu Papmezeului, — căci la din contra caus'a divortiala radicata de catra amintitulu ei sociu, si in absinti'a ei se va decide in sensulu canóneloru Santei nóstre bisereci. Datu din Siedinti'a Scaunului Protopresviteralu gr. or. alu Papmezeului tienuta la Rabagani in 7. Decemvre v. 1873.

Elia Moga,
protopresbiterulu Papmezeului presiedinte.

Joanu Corbutiu,
notariu.

Edictu.

Raveic'a Bince nascuta in *Rabagani* — carea inainte de acést'a cu 1½. anu si-a parasitu pe legiuitulu seu sociu *Teodoru Popa* din *Rabagani* — fara a se sci unde se afla — prin acést'a e provocata: ca pana la finea lui Aprilie v. 1874. se se presentiede naintea Scaunului Protopopescu alu Papmezeului căci la din contra — caus'a divortiala radicata de catra amintitulu ei sociu, si in absinti'a ei se va decide in sensulu canóneloru santei nóstre bisereci.

Datu din Siedinti'a Scaunului Protopopescu gr. or. alu Papmezeului tienuta in Rabagani la 7. Decemvre v. 1873.

Elia Moga,
protopresbiterulu Papmezeului presiedinte.

Joanu Corbutiu,
notariu.

CONCURSU

3

pentru parochi'a vacanta din Ilteu pana in 27. Ianuariu 1874. candu va fi si alegerea;

Emolumintele sunt: ½. sesia de pamentu; dela 120. Nre. de case câte un'a mesura de cucurudiu sfarmatu; stólele indatinatate; cuartiru cu gradina.

Recurentii au a-si tramite recursele lorului dlui protopopu in Totvárád.

Ilteu, 2. Ianuariu, 1874.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu dlui protopopu alu Totvárádiei, **Iosifu Belesiu.**

Concursu

3

pentru parochi'a vacanta din Troasiu, pana in 30 Ianuariu 1874. candu va fi si alegerea.

Emolumintele sunt: ½. sesia de pamentu; dela 80. Nre. de case câte un'a mesura de cucurudiu sfarmatu; stólele indatinatate; cuartiru cu gradina.

Recurentii au a-si tramite recursele lorului dlui protopopu in Totvárád.

Troasiu, 1. Ianuariu, 1874.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu dlui protopopu alu Totvárádiei, **Iosifu Belesiu.**

Concursu

1

se deschide pentru statiunea invetiatorésca Confesiunala din Comun'a Cavn'a, Comitatu Aradului, cu terminu de alegere pe 27 Ianuarie 1874 st. v.

De acestu postu sunt legate urmatóarele emoluminte:

1. 84. fl. salariu anualu
2. 10 sinice de bucate
3. 10 orgii de lemne
4. Cuartiru cu gradina de legumi.

Doritorii de a ocupá acést'a statiune au de a-si susterne recursurile lorului catra Comitatu parochialu, subscrisului Inspectoru pana in 25 Ianuariu 1874 st. v.

In Cavn'a la 10 Ianuariu 1874

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **Ioanu Ardeleanu** inspectoru scol.

Cu tipariulu lui **Stefanu Gyulai.** — Proprietatea si editura diocesei aradane. — Redactoru raspunditoriu **Iosifu Goldisiu.**

Concursu

1

pentru urmatóarele statiuni invetiatoresci:

1. Foneu, cu salariulu anualu 24. fl. 12 cubule de bucate, 4 jugere de pamentu, 4 orgii de lemne, dela tota cas'a i portia de fenu, cuartiru si venitul din cantoratu.

2. Tinc'a, cu salariulu anualu 40 fl. 10 cubule de bucate, 10 lantiuri de pamentu aratoriu, cuartiru si venitul din cantoratu.

Competintii au a-si tramite recursele bine instruite si adresate comitetului parochialu la subscrisul, pana in 26. Ianuariu st. v. a. c. candu se va tiené si alegerea.

Rippa (p. u. Tenke) 13 Ianuariu 1874.

Din increderea comitetelor parochiali, **Nicolau Boftiu**, inspectoru scol.

Concursu

1

pentru vacant'a statiune invetiatorésca din Mocirla, comitatulu Bihoru, protopresviteratulu Beeliului. —

Emolumintele sunt urmatóarele:

a.) in bani gat'a: 26 fl. v. a.

b.) in naturale: 13. cubule, diumetate grâu diumetate cucurudiu.

c.) dela 90. case câte 1. portie de fenu.

d.) lemne pentru invetatoriu, si scola, 8. orgii.

e.) Cuartiru liberu cu gradina de legumi.

Doritorii de a ocupá acést'a statiune invetiatorésca sunt poftiti a-si tramite recursurile sale instruite dupa recerintie la subscrisul pana in 29. Ianuariu a. c. in care di si alegerea se va efeptu.

Datu in Beeliu in 6. Ianuariu, 1874.

In consensu cu comitetulu parochialu, **Ioanu Capitanu** inspectore.

Concursu

1

pentru ocuparea postulu de invetatoriu la scol'a gr. or. romana din comun'a Baratihazu se escria concursu pana in 2. Februaru 1874.

Emolumintele: in bani gat'a 84 fl. v. a. in pamentu 2 jugere aratura, ½ jugeru gradina, in naturale 50 meti grau, 50 funti sare, 84 funti clisa, 12 funti lumini, 2 orgii de lemne si 8 orgii de paie, cartiru liberu. —

Doritorii de a ocupá acestu postu au a-si adresá recursurile sale provideute cu testimoniu despre depunerea esamenului de calificatiune subscrisului pana la terminulu susu fipsatu.

Timisiór'a in 11. Ianuariu 1874.

In contielegere cu comitetulu parochialu

Nicolau Cosiariu,
inspectoru cer. de scóle.

Concursu

3

pentru statiunea invetiatorésca din Craiov'a comitatulu Bihoru Inspectoratulu Beeliului, devenita vacanta prin mórtea fostulu invetatoriu *Tivodoru Cold'a*.

Emolumintele sunt urmatóarele:

a.) In naturale, 10 cubule diumatate grâu, diumatate cucurudiu

b.) bani gat'a 74 fiorini v. a.

c.) dela 90. de case, câte un'a portie de fenu

d.) lemne pentru invetatoriu 5. orgii

e.) cuartiru liberu cu gradina de legumi.

Doritorii de a ocupá acést'a statiune invetiatorésca sunt avisati a-si aterne recursurile sale instruite in sensulu statutului organicu subscrisului pana in 27. Ianuariu a. c. in care di se va efeptu si alegerea.

Beeliu 5. Ianuariu 1874.

Din incredintiaroa comitetului parochialu **Ioanu Capitanu** inspectoru.